

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. *ro*

A lapfelfügglő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kladó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmányja *Kolozsvárt, 1926. évi október hó 23-ik napján, d. u. 4 órakor* az egyesület Attila-utca 10. sz. alatti székházában rendes ülést tart, melyre a választmány tisztelt tagjait meghívja

Kolozsvárt, 1926. október hó 8.

Az Elnökség.

A magyar gazdák Székelyföldön.

Vasárnap tartotta meg a Magyar Párt ez-évi nagygyűlését, amelyet megelőzőleg szombaton dr. Gyárfás Elemér elnöke alatt reggeltől estig, csekély megszakítással ülésezett a párt közigazdasági bizottsága. A gyűlés tárgysorozatán túlnyomó részben a mezőgazdaságot érintő kérdések szerepeltek. Ez magától értetődő is, mert egy termelési ág sincsen annyira elnyomva, mint az őstermelés. A gyűlés első előadója *Molnár Imre* a Szatmármegyei G. E. titkára volt, aki mezőgazdasági termelés általános vonatkozású sérelmeit tárta föl a Magyar Párt előtt. *Török Bálint* az agrárvámok, a földadó és kataszter, valamint az állat- és gabonaértékesítés körüli gazdasági sérelmeket ismertette. Előadása végén az alábbi határozati javaslatokat terjesztette elő, amelyeket a bizottság egyhangulag elfogadott: kérje fel a Közigazdasági Bizottság a Magyar Pártot, hogy illetékes helyen szíveskedjék eljárni:

1. a mezőgazdaságot érintő kiviteli tilalmak megszüntetése;
2. a mezőgazdasági termények és termékek kivitelének szabadabb tétele;
3. a termelési eszközök és az ahhoz szükséges anyagok behozatali vámjának mérséklése;
4. az egyes gazdasági szervezetek részére biztosított vámkedvezményeknek az összes gazdasági szervekre való kiterjesztése érdekében.

II. Az adóügyi sérelmek kérdésében javasolja, hogy sürgősen terjesztessék fel az igazságügyi, földmívelésügyi és a pénzügyminiszterhez egy memorandum a kataszteri intézmény visszaállítására érdekében, mondja ki a közgyűlés, hogy szükségesnek látja, miszerint

1. a kataszteri intézmény a pénzügyminiszterium hatáskörébe utaltassék vissza, mint annak a földadó kivetésekre szükséges előmunkálatokat végző szerve. Ez okból a kataszter függetlenítessék a felméréstől, mely továbbra is a földmívelésügyi tárcánál hagyandó meg. Azon célból pedig, hogy az államnak óriási értéket képező kataszter tovább fejlesztessék, állit-

tassék fel például Kolozsvár székhellyel egy központi szerv, mely irányítsa és ellenőrizze a kataszteri munkálatokat és a földadónyilvántartást.

2. A földadó kontingentáltassék, megállapítván az egyes országrészekre eső adóösszeg nagyságát. A földadó alapjául Erdély és Bánát területén levő 22 vármegyében a kataszter által kiszámított tiszta jövedelem szolgáljon, mely egységes szorzószámmal (coefficienssel) oly alpra emeltessék fel, ami arányban legyen az 1914. évi aranykoronában kiszámított tiszta jövedelemmel, illetve megfeleljen a mai drágasági viszonyok között a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyert középtermés értékének, levonva belőle az üzemköltséget.

Ennek folyományaként az új földadó törvényben intézkedés történjék aziránt, hogy a földadó — a kontingentálásnak megfelelőleg — ezután ne az adókievő (recensament) bizottság, hanem a községi és városi közegek által veitessék ki.

3. Intézkedés téessék, hogy a 10—15 év óta elhuzodó tagosítási munkálatok sürgősen befejeztessenek, hogy ezen munkálatok alapján új kataszter legyen készíthető s ennek alapján az adóztatás a tényleges birtoklásnak megfelelőleg lehetővé téessenek.

(Az előadásnak a földadók emelése ellen tiltakozó részletét lapunk múlt számában közöltük.)

III. Az állat- és a gabonakereskedelem szabadságának biztosítása érdekében javasolja hogy:

1. a mezőgazdasági termelés fejlesztése érdekében az állat- és gabonakereskedelem könnyedségét és szabadságát korlátozó és hátrányosan befolyásoló rendeletek hatályon kívül helyeztessenek,
2. az erdélyi nagyobb városokban felállítani szándékolt áru és értéktözsdek, valamint közraktárak mielőbb hozassanak fedél alá,
3. a deviza forgalmat korlátozó intézkedések hatályon kívül helyeztessenek,
4. a C. F. R. anomáliái (vagonhiány, tarifa hiányosságai, élő állatok hosszadalmas szállítása, etető itató állomások hiánya, stb.) megszüntetllessenek,
5. a külkereskedelmi szerződések mielőbb tárgyalás alá vétessenek,
6. a lel és a vámok stabilizáltassanak.

Domahidi Elemér a lórekvirálásokat, jogtalanul kirendeléseket és a lovaknak katonai célokra tartósan való igénybevételét panaszolja fel és kéri ezeknek az orvoslásra váró sérelmek sorába való felvételét.

Dr. gr. Teleki Domokos a községi taksák jogtalan és aránytalanul magas összegben való kirovását panaszolja fel, mely terhekkel az összes gazdákat sújiják.

Hinleder Fels Akos az állatok kirendelésénél is súlyosabb panasz gyanánt terjeszti elő a hadköteleseknek 4—6 hétre, erdőirtáshoz, stb. kényszer munkára való bevonultatását saját ruhaszámát és saját koszt mellett sőt munkaközben pihenési időt sem engedélyeznek az így kirendelt munkásoknak. E rabszolga rendszer sürgős eltörlése érdekében kéri a Bizottság eljárását.

Purghy László, Fekete Nagy Béla és mások felszólalása után

Dr. Szász Ferenc előadását távollétében *Berivoy Béla* biz. titkár olvasta fel, amelyet kivonatosan lapunk más helyén közlünk.

Dr. Nagy Endre Szolnokdoboka vármegyei Gazd. Egyl. titkár előadását távollétében szintén *Berivoy biz. titkár* olvasta fel. Előadását kivonatosan szintén ismertetni fogjuk.

Orbán Balázs a Marostorda vármegyei Földm. Szöv. igazgatója a gazdaközönség szervezkedéséről tartott előadást, reméljük, hogy ezt is alkalmunk lesz közelebről részletesen ismertetni.

A mezőgazdaságot érintő kérdésekről tartottak még előadást *dr. Kotzó Jenő* a szőlőművelés felkarolásáról, *dr. Ferenc József* a Gazd. és Hitelszöv. Szövetségének ügyv. alelnöke a hitelszövetkezetekről és *Bárdos Péter* kisgazda a mezőgazdasági hitel ügyéről.

A reggel 10 órától este fél 8 ig tartott ülés előadásai és hozzászólásai külön könyv alakban is megfognak jelenni és így minden érdeklődő számára hozzáférhetővé lesznek téve azok.

Vasárnap folyt le a párt nagygyűlése, amely a közigazdasági bizottság határozatait egyhangulag magáévá tette.

A nagygyűlés lefolyásáról a napilapok részletesen beszámoltak. E helyen azonban nem mulaszthatjuk el beszámolóink befejezésül idézni *dr. gr. Bethlen Györgynek* a M. P. ujonnan megválasztottelnökének és egyesületünk alelnökének székfoglalójából azokat a szavakat, amelyek nemcsak minden magyarnak, de elsősorban minden magyar gazdának szólnak.

— Működésünk főleg anyagi és szellemi birtokállományunk megőrzésére kell, hogy irányuljon. *Őseinktől kulturjavainkat, egyházi intézményeinket, iskoláinkat csak haszonélvezetre kaptuk.* Nagyapáink emléket gyaláznak meg és unokáink átkát érdemelnek meg, hogyha azokat és elsősorban édes magyar nyelvünket nem épen olyan sértetlenül adnók át az utánunk következő nemzedéknek, amint mi átvettük.

Azonban mindig tudatába kell, hogy legyünk annak, hogy szellemi javakat viszonylagos anyagi jólét hiányában, rabszolgasorba lestültyedve, idővel is veszítenők. *Az ősi vagyrononesait, elsősorban a földet őrizze meg mindenki, mert ez nem egyedül az ő magánvagyon, hanem fajunk köztulajdona.*

Gazdák általános biztosító
Részvénytársaság.

Székhelye: Arad. Igazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselőségek: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszében. Elfogad tűz, jég, élet, állat, befőzéses lopás, baleset, szavatossági, szállítvány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

Az agrárreformmal kapcsolatban még megoldásra váró kérdések.*

A Magyar Párt gyergyószentmiklósi nagygyűlése elé terjesztette: *Dr. Szász Ferenc.*

Sötétén gomolygó felhők az agrárreform kérdései fejtünk felett és ezeknek megoldása, elosztása a magyarság fejről egyet jelentene a magyarság talpraállításával.

A sok súlyos probléma közül a legfájóbb és legnagyobb sebet a következők képviselik:

I. A kisajátított földek vételárának kifizetése.

II. A gazdatisztek és okleveles gazdák földigénylése.

III. A városi beltelkek kisajátítása.

IV. Az állami rezervák felhasználása és sok apróbb kérdés, melyek a fenti főtételekbe beilleszthetők. Mielőtt ezeknek részletes tárgyalásába bocsátkoznánk, azt hiszem, mint előfeltételt és főkivánságot azt is felállíthatjuk, hogy legyen egyszer már végre befejezve a kisajátítási eljárás és méltán kiált fel a kormányhoz a magyar gazdaközönség: „Quousque tandem? ...“

I.

A kisajátított földek vételárának kifizetése. Az agrárreform-törvény egészen határozottan rendelkezik a kisajátított földek ellenértékének kifizetését illetőleg és vagy készpénzfizetést állapít meg, vagy pedig részben állampapirokkal akarja a gazdákat kártalanítani.

Nekünk természetesen az volna az első és főhajtásunk, hogy a kisajátított földek ellenértékét a gazda készpénzben kapja meg, mert így mégis akármilyen csekély tőkéhez jutván, azzal valamit üd kezdeni. Az állampapirokat ingadozó értékük és nehézkes átruházási módzatok miatt nem tartjuk kívánatos eszköznek a kisajátított birtokok értékének kiegyenlítésére.

Mikor értékről beszélünk, az alatt azt kell értenünk, hogy a bizottságok az 1913. évi földárakat vették alapul a kisajátítási árak megállapításánál úgy, hogy ez az összeg ma leu értékben kifejezve egyenlő a semmivel. Természetes, hogy a magántulajdonjog elemi szabályai szerint az értéket nyugodt lelkiismerettel kérhetjük valorizálva s úgy gondolom, e pontnál ennek kell lennie legfőbb kivánságunknak.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet birtokpolitikai szakosztályának több memorandumára válaszképpen épen a napokban érkezett meg a miniszter leirata 27095—23/IX. 1926. sz. alatt, melyben közli, hogy azok a gazdák, akiknek a birtokára nézve a kisajátítási eljárás végső fórumon is átesett, minden különösebb eljárás nélkül véglegesen rendezés alá kerülnek. Csupán azt ajánlja a leirat, hogy helyesen teszük az ilyen gazdák, ha egy egész egyszerű kérvényben a vármegyei consiliert felkérjük a dolog végleges rendezésére. Ez a kérvény nem kötelező, csupán az eljárás egyszerűsítését és gyorsítását van hivatva előmozdítani.

A fent elmondottak az árak végleges rendezésére vonatkoznak. De mi lesz addig? A legtöbb helyen a kényszerbérleti összegeket nem fizetik már, amit fizetnek pedig olyan csekély, hogy még szemszurásnak sem elég.

Fontos dolog volna tehát az, hogy a kényszerbérleti összegek általánosan és egyetemesen felemellessenek s azokat mindaddig fizessék is, amíg az állam az árakat véglegesen rendezi.

A fent egészen röviden elmondottakat összegezve, a következő határozati javaslatot terjeszttem elő:

Határozati javaslat:

1. Mindaddig, amíg a kisajátított földek vételárának végleges rendezése meg nem tör-

* Kivonatolva közöljük dr. Szász Ferenc előadását, mely bizonyára érdekelt fogja olvasó közönségünket.

ténik, a gazdák a kényszerbérleti összegeket kapják meg.

2. Ezeknek a kényszerbérleti összegeknek a kifizetése minden feltétel nélkül történjék és adóhátrálék stb. címen ne tarthassák vissza éveken át erre illetékesek és nem illetékesek a kifizetendő összegeket.

3. Egész Erdély területén emeljék fel a kényszerbérleti összegeket legalább 2 évre visszamenőleg legkevesebb 200—300%-kal

4. Az árak végleges rendezése vegye azonnal kezdetét, valorizált alapon, készpénzfizetés mellett.

5. Amennyiben a készpénzfizetést részben, vagy egészben állampapír helyettesítendő, — ami ellen eleve tiltakozunk, — úgy annak névértéke fedje a tényleges értéket és kamatozása legyen a mai pénzpiacra uralgó viszonyoknak megfelelő.

II.

Gazdatisztek és okleveles gazdák földigénylése. Az agrárreform nemcsak a földtulajdonosokat sújtotta, hanem érzékenyen érintette azokat is, akik gazdasági pályának szentelték életüket.

Erdély magyar birtokosságának olyan gazdatiszti kara volt, mely testületnek hire-neve messze az ország határain túl is eljutott.

Ezek a munkás emberek, ugyszólván, egyik napról a másikra kenyér nélkül maradtak, mert a megkisebbedett birtokok mellett nem volt többé a földbirtokosnak szüksége okleveles gazdatisztekre, sőt tekintettel arra, hogy a gazdatiszti törvény rendelkezéseit kezdettől nem respektálni, még abba a néhány állásba is, ami megmaradt és az okleveles gazdáknak kellett volna, hogy kenyeret adjon, nem jutottak be okleveles gazdáink. Mindenünnen oklevél nélkül emberek bukkantak fel és — látszólag — kitűnően töltik be állásukat.

Ennek a kérdésnek elbírálása nem tartozik reánk, de fájó szívvel kell látnunk az ilyen jelenségeket, amikor számos volt gazdatiszt, okleveles gazda és bérlő csak a legnagyobb nehézség árán tengeti életét.

A gazdatisztek mellett sok derék magyar bérlő vérzett el az agrárreform pusztítása nyomán és eszébe sem jutott a törvénynek, hogy a hivatásuk magaslatán álló okleveles gazda bérlőket megvédje, vagy bármilyen kis előnyben részesítse.

Ismét hányan fejezték be megkezdett gazdasági tanulmányaikat épen akkor, amikor a reform sujtó keze lecsapott? Ezeknek a sorsa is szomorú és szárnyaszegetten vonulnak be valamely nekik meg nem felelő, de legalább gyenge megélhetést biztosító irodába.

Egy pályán sem történt annyi életbe vágó fordulat a béke megkötése óta, mint épen a gazdasági pályán.

Ne feledjük el, hogy egy társadalmi osztályt sem sebesítettek meg oly mélyrehatóan, mint épen az okleveles gazdák, gazdatisztek és bérlők osztályát, akik — a birtokosról nem is beszélünk már — élet-halál küzdelmet vívnak mostan.

Az agrártörvény 99.ik paragrafusán mind-ezeknek a gazdáknak a jogát elismeri és földre való igényüket nemcsak nem tagadja, de módot is közöl arra nézve, hogy miképpen legyenek kielégíthetők az okleveles gazdák, gazdatisztek és bérlők.

Épen ezért a szakosztály kéri a nagygyűlést, hogy találjon megfelelő módot arra, miszerint a kormány az alant felsorolt egészen szerény kivánságait ennek a társadalmi osztálynak respektálja.

Határozati javaslat.

1. Mondja ki a nagygyűlés, hogy felhívást intéz Románia magyar birtokosaihoz, hogy okleveles gazdáknak való állásokba, mint amilyenek az intézői, jószágigazgatói, stb állások, csak okleveles gazdákat alkalmaznak.

2. Állás és jövedelem nélküli gazdatiszt-

jeinket, okl. gazdáinkat és bérlőinket elégtesse ki a kormány az állami rezervákból tulajdonjog alapján.

3. A gazdatisztek, okleveles gazdák és bérlők érdekei a birtokbábelhelyezési eljárás során vételesenek figyelembe.

4. Nyujtson nekik az állam gazdálkodásuk megkezdéséhez olcsó hitelt.

Eltekintve az agrártörvénynek már említett 99 ik paragrafusától, az agrártörvény kiinduló pontja nemes gondolatokban gyökerezik, vagy azokban kellene gyökereznie és célja az, hogy a földet annak juttassa, aki azt megműveli; ebből a szempontból említett gazdatiszti osztályokat épen úgy földhöz kell juttatni, mint a földnélküli falusi embereket, hiszen egész élethivatásukat ennek a foglalkozásnak szentelték. Végül meg kell jegyeznünk azt, hogy speciális képzettségük és tudásuk folytán az okleveles gazdák, gazdatisztek és bérlők fokozottabban képesek hasznos munka elvégzésére és a produkció fokozására, mint a tanulatlan kisgazda. *Ezért éppúgy joguk van teljes és végleges tulajdonjoggal a földhöz, mint a falusi földművelőknek.*

Ha ezt az osztályt megmentjük, a magyarságot erős pillérrel gyarapítottuk!

III.

A városi beltelkek kisajátítása. Ennél a pontnál kissé részletesebben kell a tényekkel foglalkoznunk, annál is inkább, mert az egész kisajátítási eljárás során tapasztalt igazságtalanságok itt csúcsosodtak ki legjobban, másrészt a dolog még ma is folyamatban van legtöbb városunkban.

Nem szólva arról, hogy boldognak, boldogtalannak adtak telket, azt kérdezzük, miért veszik el a telket az eddigi tulajdonosoktól? Ha az eddigi tulajdonos nem volt elég tőkés ahhoz, hogy nekifogjon az építkezésnek, vajon az új tulajdonos tőkeerősebb lesz és megkezdi az építkezést?

A városok periferiáin 100 és 100 holdakat vettek el munkás kisgazdáinktól, akik ezekről a területekről a városok oly fontos élelmérését látták el megfelelő zöldség- és gabona-termeléssel. A periferiákon aztán meg is indult minden városban, sőt falvakban is az építkezés, deszkából, sárból, ki ahogy birta, de díszére ezek az épületek nem válnak egy városnak sem. Minden városban találunk ugynevezett „cigánysorokat“; minden bölcs városnak oda irányult a működése, hogy ezeket megszüntesse. De mit látunk? A városok szélein, de meg a megijedt telektulajdonosok telkein is gombamódra nőnek fel, az építőtechnikát megsegényítő formában, a lehetetlennél lehetetlenebb viskók.

Arra is vannak esetek, hogy olyan telektulajdonosoknak, akik az eljárás bevezetésének időpontja körül, — esetleg néhány nappal előtte, vagy néhány nappal utána — építkezésbe kezdtek, az építési engedélyüket — horrendum dictu — anyagi és jogi felelősség nélkül adták ki. Ugy gondolom, ez az eljárás mindennél ékebben beszél arról, hogy micsooda cél lapang a beltelkek kisajátítása mögött.

Ha az állam a tisztviselői lakáshoz akarja juttatni, építsen tisztviselői lakásokat, az a kihivatalnok úgy sem kezd építkezésbe belátható időn belül, a több tisztviselőknél meg van annyi jövedelme, hogy a bérlások forgalmi értékét megfizethessék. Amivel ezeknek a kisajátítási eljárásoknak a gyakorlati keresztülvitele az államháztartást megterheli, — azzal az összeggel — bizvást állíthatjuk — mindentűt többemeletes tisztviselői palotákat építhettek volna.

Ha beltelket, belteleknek való helyet sajátít ki az állam, azt fizesse meg forgalmi érteken, annál is inkább, mert még az agrártörvény is a be nem épített belsősegekre nézve forgalmi értéket ír elő.

S ha az agrárreform végrehajtását a birtokosokkal szemben valamelyes szociális eszme

vezette, illetve kellett volna, hogy vezesse, — úgy ennek fennállása semmi módon sem mutatható ki a városi beltelkek kisajátításával.

Épen ezért a következő határozati javaslatot terjesztem elő:

Határozati javaslat.

1. Mondja ki a nagygyűlés, hogy tiltakozik a városi beltelkek kisajátítása ellen, illetőleg kéri ennek az eljárásnak teljes felfüggesztését.

2. Ha ez nem vihető keresztül, úgy adásuk minden telektulajdonosnak egy hosszabb határidő, legalább 10 év, hogy a telkét beépítse; ez alatt az idő alatt lehet remélni a pénzvízszonyok megjavulását is, úgy, hogy az építkezések megkezdhetők lesznek. Másrészt az állam gondoskodik megfelelő kölcsönökről is, hogy ezek az építkezések a tulajdonosok által minél előbb megkezdhetők legyenek.

3. Kisajátításokat csak közcélokra és a teljes forgalmi érték megtérítése mellett lehet eszközölni.

4. Mindaddig, amíg a kisajátítási eljárás minden fórumon be nem fejeztetik egy telekre nézve, a tulajdonos rendelkezésként azzal teljesen szabadon, építhessen rá és jogerős adás-vételi szerződéssel elidegeníthesse, vagy a városi szabályrendeletek keretein belül tetszés szerinti célra felhasználhassa.

5. Mondja ki a nagygyűlés, hogy amennyiben mégis lenne kisajátítás, köveleli a kormánytól annak végrehajtását, hogy ha az új tulajdonos egy éven belül nem építi be a telket, a telek minden további eljárás nélkül szálljon vissza az eredeti tulajdonosra.

Ugy érzem, hogy az előbb elmondott határozati javaslatok valósággal megszégyenítők úgy reánk, mint az államra nézve.

Kérdem: miért nem minden állampolgár egyforma ebben az országban, — kérdem: miért kell állandóan harcban állnunk elemi jogainkért az államhatalommal?

IV.

Az állami rezervák felhasználása. Ha egy állam racionális földreformot csinál, úgy természetesen annyi birtokot sajátít ki a földtulajdonosoktól, amennyire szükség van az illető helyen a földnélküliek részére. Az az eljárás, amit nálunk látunk, hogy ugynevezett állami rezervákat létesítenek, teljesen logika nélküli, indokolatlan és felesleges surlódásokra, kellemetlenségekre ad alkalmat.

Ha egyszer az állam a község földnélküli embereit kielégítette, miért spekulál a fennmaradó résszel? Adja vissza a birtokosnak, hiszen a cél eléretett és felesleges földre az első igényjogosult mégis csak a volt birtokos. Mindezeket azonban — sajnos — tekintetbe sem veszik, hanem a panaszok és kellemetlenségek egész légijója kél életre az állami rezervák nyomán.

Hány helyen folyik titkos spekuláció ezekkel a rezervákkal, titkos árveréseken, családi tanácsokon?

A birtokos nem kap semmi bért az állami rezervákért, azoknak — úgy látszik — nincs gazdája! Mindenki másra hárítja a gazdátlan állami rezervákért való fizetési kötelezettséget és az állam zsebreveszi az ajándékpénzt, nem is nagyon kutatja, firtatja a dolgot, hogy hogyan áll a dolog...

Ezen feltétlenül változtatni kell. Ott, ahol az állam célszerűen nem tudja felhasználni ezeket a birtokrészeket, ott sürgetően tenni kell valamit, hogy a dolog rendezessék.

Célszerű felhasználás alatt értem azt, hogy adjanak belőle például elsősorban annak a gazdatisztnek, aki azon a birtokon a törvény végrehajtásakor működött, vagy emeljék belőle — mértékkel — az egyházi és kulturális alapokat.

Persze, nem azt értem alatta — mert ez is az állami rezervák egy igen gyakori és különös felhasználási módja, — hogy olyan községekben, ahol nincs is görögkatholikus vagy ortodox lakosság, esetleg 1-2 család, ott

létesítenek a fenti egyházaknak megfelelő papi, tanítói, kántori stb. birtokot, — hanem az igazságos felhasználást. Hány magyar egyház van, hogy a hívek megfelelő száma mellett sincsen birtoka?!

E tekintetben egyházi főhatóságainknak még sok tennivalója van és az állami rezervák felhasználására megfelelő lépéseket lehetne tenni, mert ezek a földek még cserélhetnek gazdát és a legeredményesebben épen az egyházak léphetnének fel.

Midőn tehát leszegezzük azt az elvet, hogy az állami rezervák egyáltalában nem kívánatos formációk az agrárreformnak amúgy is torz testén, azok felhasználására nézve 3 alapelvet tűzünk ki. Vagy adják vissza a birtokosnak, vagy a volt gazdatisztnek osszák ki, illetőleg a még ki nem elégitett egyházaknak valláskülönbőségre való tekintet nélkül, az igazság és törvény szerint létesítsenek megfelelő birtokokat.

Egy csapásra megszűnnének mindazok az anomáliák, amelyek ma valósággal darázsészkel az agrárreform eme torzszülöttjének, Kérem tehát a következő határozati javaslat elfogadását:

Határozati javaslat.

1. Mondja ki a nagygyűlés, hogy köveleli az állami rezervák bérének rendezését minden feltétel és halasztás nélkül, — kívánjuk, hogy az egész bért a birtokos kapja kézhez!

2. Kívánjuk, hogy az összes állami rezervák a folyó gazdasági év végével szüntessenek be és a birtokosok jussanak megint azok teljes tulajdonjogába.

3. Az állami rezervákból elégitessenek ki elsősorban is az azon a birtokon szolgálatot teljesített, vagy teljesítő okleveles gazdák és gazdatiszték.

4. Ha tényleges szükség merülne fel, használtassanak fel egyházi és kulturális célokra, a törvényes kereteken belül.

5. Végül kérjük fel az összes egyházi főhatóságait, hogy ki nem elégitett igényeik rendezését kérjék az állami rezervákból, oly maximális mértékig, amennyire ezt a törvény megengedi és előírja, mert ez látszik annak a leghelyesebb utnak, amely a célhoz vezethet.

Befejezés.

Mint kaleidoszkop képei vonultak fel előttünk azok a sérelmek, amelyek alatt az erdélyi magyarság nyög és amelynek a látásától még a legmerészebb lelket is a sivárság érzete tölti el.

Nem lehet célunk konkrét eseteknek a felsorolása, mert nem vádolunk senkit ujmutatással. Minek szítsuk a gyűlölet lángját, amely már amúgy is égig csap egyes helyeken, épen az agrárreformból kifolyólag? Nem; ez a cél nem lehet egy komoly munkának az alapja!

Magyarságunk lényegét, egész kulturánk alapjait támadta meg az agrártörvény, mert az anyagi romlás örvénylő habjai nyaldossák legjobbjainkat. A nemzeti eszme ápolása és magyarságunk megvédése pedig oly sok anyagi áldozatot is követel, aminek teljesítésére így nem lesz emberünk.

Honnan, ha nincs miből?

Azok, akik hivatva lesznek ezekben a kérdésekben eljárni, lássák mindig lelki szemek előtt azt, ami egész magyar életünknek talpköve, hogy mentse meg a magyarságot az anyagi romlásától.

Az államhatalom pedig ne felejtse el, hogy a magyar nemzetiségű állampolgárainak jólétét épügy kell ápolnia, mint a románokét.

Szegényházat könnyű csinálni egy országból, a gazdagság pedig nehezen jön és könnyen mulik.

Az agrárreform olyan fonal, aminek a feszültsége már-már a maximumán van, egyik végén áll a magyar birtokosság és húzza, a másikon az államhatalom csavarja, erőt kímélő csigasorral: vajjon ha a fonal elszakad, csak a magyar birtokosság zuhan le?...

Ezt kell megérteni a kormánnyal!

Az erdélyi magyarság mezőgazdasági organizációjának kiépítése.

Irta és a Magyar Párt gyergyószentmiklósi ülése elé terjesztette: dr. Nagy Endre.

Tisztelt Szakosztályi Közgyűlés!

Senkinek sem nehéz közlünk a közel-múlt eseményei közül a következő képet emlékébe idézni: Egy hadsereg, mely kiütöndően volt szervezve, a győzelmekben, vereségekben, nélkülözések és menetelekben holtrafáradtan pihenéshez jut. A katonákból kiülte a magasabb célok öntudatát a sok, emberfölötti munka, helyét a vezérek elleni közöny megduzzogás foglalta el. A vezér és alvezérek csak a célokra néznek és keserűséggel néznek a közlegényekre, kiknek ereje elszibbadva megakadályozza őket a nagy célok megvalósításában. A pihenés hamarosan kábító álommá válik mindannyiuknál. Csak néhány őrtűz világít az éjszakában, csupán öt-hat őrszem nézi szorongó szívvel az alvókat s aggódva gondol arra, hogy jaj mi lenne, ha így lepné meg őket az ellenség. Vajjon szervezve van-e egy alvó hadsereg? Igen. Megvannak összes szervei, vezérel, alvezérel és közkatona. A zubbonyok alatt szívek dobognak, a karokon, lábakon harcban, fáradalmakban megedzett izmok feszülnek és mégis hasznavehetetlen, mégis meg-megrezzenek az őrszemek, mégis kétségek ébrednek az alvók tábora fölött.

Ime az erdélyi magyar gazdaságszervezet mai helyzete! Szervezve vagyunk, de a tagok télenek. Élünk, de kábító álom fekszik rajtunk. A vezérek, alvezérek és közkatona egymásra keserűséggel néznek, mert ahol megvertek, ott mindenki a másikkal, ahol valami parányi győzelem mutatkozott, valamennyi önmagának tulajdonítja a sikert.

Hát vajjon szerveznünk kell-e? Hiszen van országgrészi szervezetünk az E. G. E. ben, vannak megyei gazdasági egyesületeink, van Földműves Szövetségünk, Hangyánk, községi Hitelszövetkezeteink, a falvakon gazdaköreink. Mindeniknek vannak szervezeti és alapszabályai. Az E. G. E. alig fél éve bocsájtott ki újlag egy füzetet „A gazdakörök szervezése és vezetéséről” címmel. Talán nem jók az eddigi szervezetek, hogy ismét szervezésről kell beszélnünk? Magam részéről jóknak tartom eddigi szervezeti szabályainkat s ezért mai előterjesztésemben nem is annyira ezekről, mint meglévő mezőgazdasági szervezeteinknek tartalommal, lélettel, elevenességgel való megtöltéséről, Erdély magyar gazdáinak felébrésztéséről fogok beszélni.

Lássuk miért nem dolgoznak a megfelelő eredménnyel:

1. Az államhatalmat képviselő kormányok negligálják, előterjesztéseiket szakkérdésekben nem veszik figyelembe.

2. Vagyoniilag általában gyöngébbek, mint a milyeneknek kellene lenniök.

3. Szabad kulturális tevékenységük, a szinmagyar vidékektől eltekintve a helyi hatóságok által gátolva van.

4. Az agrárreform által vagyona 80% ától megfosztott birtokos osztály kivonja magát a munkából.

5. A birtokos- és kisgazdaosztály, mely a földosztás rendjén egymásra uszított, nem találta még meg az együttműködés lehetőségeit és ellenséges táboroként áll egymással szemben.

6. A háboru előtti szervezkedés hibás vágyakokra terelte a kisgazdaosztály gondolatvilágát.

7. Népünk kultúrális szintje nem elég magas a mezőgazdasági szervezkedés hasznának és szükségességének átértésére és végül

8. a magyar gondolkodással szorosan összefüggő kasziszellem, amelyben vezető helyet foglalunk el Európa összes népei között.

A román nép reprezentánsai egy előttük teljesen ismeretlen és az ókirályságban csak csirában, vagy egyáltalában nem létező intéz-

ményeket ismertek meg a magyar, szász és sváb gazdasági egyesületekben, bennük tisztán kisebbségi és nem gazdasági tömörülést látnak. Ettől a ferde felfogástól vezéreltetve előterjesztéseinkre ügyet sem vetnek, munkájukat a helyi hatóságokulján elgáncsolni és vagyoni létüket aláaknázni törekednek.

Az impérium átvétele utáni időkben ez egyesületeknek kellett legelső sorban megismerkedniük a lakásrekvirálásokkal, melyek csekély vagyonuk gyümölcsétől a mai napig is a legtöbb helyen megfosztják. Ilyen körülmények között a hathatós kulturális munka még az esetben is kérdéses lenne, ha nem találkoznának lépten nyomon a helyi hatóságok gátló intézkedéseivel.

Nem bírálunk, hanem tényeket állapítunk meg akkor, amikor kijelentjük, hogy birtokos osztályunknak közel 70—80% a megszűnt a gazdasági társadalmi szervek támogatója lenni, mihelyt azok nem csupán szereplési vágyát elégitették ki, hanem komoly munkát követeltek. Ennek illusztrálásul csupán egy kiáltó példát hozok föl. A megyei gazdasági egyesületek megkísérelték a földkisajátítások pontos statisztikáját összeállítani és Erdély magyar birtokosságának több mint 80 százaléka arra sem volt kapható, hogy a neki megküldött kérdőíveket kitöltsék és az egyesületekhez eljuttassák, pedig e statisztika első sorban a birtokosság érdekét lett volna hivatva szolgálni.

(Vége köv.)

Risállatkiállítás Brassóban.

Ha mindenütt úgy lenne, a mint lenni kellene és lehetne, a brassói kisállatkiállításról csak röviden referálnánk, de mert — sajnos — nagyon nagyon messze vagyunk attól az állapottól, a mit — az apró állatok tenyésztése tekintetében — mindenütt meg kell teremtenünk, bővebben foglalkozunk azzal, a mit a kiállításán láttunk: a hozzáértő, szeretettel végzett munka eredményével és az eredmény okaival. Legyen példa azoknak a kik produkálni és legyen alkalom azoknak, akik tanulni akarnak, mert meggyőződünk, hogy a már képzett tenyésztőknek is alapos iskola egy így megrendezett kiállítás!

Az Első Erdélyi Kisállat-tenyésztő egyesület f. hó 9. 10-én rendezte ideai kiállítását. A jól megszervezett egyesületnek jelenleg 594 tagja van, nagyrészt falusi kisgazdák és hivatalnokok. Működési területe Brassó és környéke, van 8 fiókjá a szomszédos városokban és falvakban. Tagja lehet minden kisállat- (sertés-, juh-, baromfi-, házinyul, tengerimalac, galamb-, kanári, kutya-, macska) tenyésztő, aki az alapszabályok követelményeinek megfelel. Beíratási díj 20, évi tagsági díj 80 lei. — Minden tag erkölcsi és anyagi támogatásban részesül: tanítják és fajállatokkal segítik. Ez a segély végtelen egyszerű, hihetetlenül okos és eredményes. Az egyesület állandó importtal frissíti fel a meglévő anyagot és új, bevált fajtákat honosít meg az országban s mindezekből ingyen ad tagjainak törzseket azzal a kötelezettséggel, hogy két éven át kötelesek a kapott törzs ivadékaiból egy-egy törzset visszatenni, amit az egyesület újból kioszt hasonló feltétel mellett. Ezzel a módszerrel egy pár év alatt nagyszámú, fajtiszta törzs kerül a tenyésztőkhez, akik ivadékaikban tovább tenyésztik a tanulmányozott, bevált fajtákat. Takarmányozás, elhelyezés, szállítás eszközei és módok, kereskedelmi ügyek, placok szervezése és megszerzése mind gondoskodás tárgyát képezi az egyesület vezetőségénél s a kiállításokon — módot adva az elért eredmények bemutatására — nemes versenyre készíteti a tenyésztőket, megjutalmazván a legjobb tenyészeredményeket. Az egyesület lelke Schiel Gusztáv igazgató, aki nem sajnálja sem az anyagi áldozatot, sem a fáradságot, ha egyesületéről van szó, évenként személyesen

és saját költségén járja meg a külföldet új tenyésztőanyagért; lelkes segítői Hoffmann József igazgató, Lovag Asbóth Béla nyug. ménesintézői igazgató és Moldován Viktor főállatorvos.

A kiállítás nagy fegyelmet, nagy hozzáértést láttunk. A falusi kisgazdák voltak a legszigorubb bírálók, akik végigmenve az egyesület tulajdonát képező, könnyen tisztítható, fertőtleníthető, vasból készült, magas lábakon álló kiállítási ketrecek mellett, — a melyekben az állatok teljes valóságukban megtekinthetők — alapos hozzáértéssel fedezték fel az egyes példányok hibáit s nem egyszer hallottuk szájukból a lesújtó bírálatot: „En az ilyen levágatom”. Pedig volt ám mit nézni! Volt 70 pulyka (67 fehér francia és 3 bronz), 38 emdeni-, 4 japáni lud, 25 pekingi, 3 indiai futó kacska, 1 török gácsér, 2 brahma-, 66 sárga, 52 fehér orpington, 52 plimut, 62 Rod-izland-, 25 langsan-, 6 arany, 2 ezüst (fehér) viandot, 20 faverolles tyuk és kakas, 6 kan és 12 koca (york) 6 york-lincoln malac, 12 macska, 29 kutya, 195 galamb, 54 házinyul, 7 tengeri malac és sok sok kanári.

Köszöletti 25 állami (5 arany, 10 ezüst, 10 bronz) érem és 50 állami oklevél, 60 egyesületi (18 arany, 21 ezüst, 21 bronz) érem és 30 egyesületi oklevél. Volt egy egyesületi vándor-díj, egy ezüst serleg 15000 lei értékben — amit véglegesen az nyer meg, aki kopac nyaku erdélyi tyukjával 3 éven át első díjat kap az egyesület kiállításán, voltak azonkívül értékes díjak, amiket a brassói és a barcasági vadásztársulatok a berlini kisállat-tenyésztők egyesülete, dr. Mihailovits Herakles, a kisenevi gazdasági szindikátus ajándékoztak.

A vándordíjat Bloos János holtövényi kisgazda nyerte. Aranyérmeket kaptak: sárga orpingtonért: Bremdorfer P. Brassó, fehér orpingtonért: Witting Ferenc, plimutért Fittes M. Holtövény, Rod izlandért Fittes M. Holtövény, Emdeni ludért Marczell György Holtövény, pekingi kacsáért Walter F. Fogaras.

A kiállítás külsőségei ünnepélyesek voltak. Nagyszámú közönség látogatta késő estig. A földművelésügyi minisztérium képviselőjében G. Ionescu Braila állattenyésztési és állategészségügyi vezérigazgató, Manulescu vezérfelügyelő, az állatorvosi fakultás részéről Motas professor voltak jelen s a kiállítás legfőbb bírálóját Ionescu Braila vezérigazgató mondta akkor, amikor az egyesület elnökének, Schiel Gusztávnak üdvözlő szavaira azt válaszolta, hogy nem a minisztérium érdemel köszönetet az adott morális segélyért és azért, mert képviselést magát, hanem ő köszöni meg a minisztérium nevében az egyesületnek azt az eredményt, amit itt, a kiállításán bemutat és a munkát, amit az egyesület a nemzeti vagyon gyarapítására fordítottak.

Hosszasan foglalkoztunk egy — látszólag — kis kiállítással, amely azonban annyira jelentős gazdasági szempontból, hogy nagyon kíváncsi lennénk megismételni erre mivelénk is: tanulhatnánk belőle és pedig hasznunkra, mert fizettek (igen is fizettek készpénzzel) egy pulykért 5—600, egy emdeni ludért 1000—1500, tyuk törzsért (1 kakas, 2 tyuk) 1400—2000 leit is kértek (néhányan kaptak is) egy york kanért 12—15000, koczáért 12000 leit! Sokat vásárolt I. C. Bratianu, a brassómezei mezőgazdasági kamara, a bukaresti baromfi-tenyésztő egyesület és egyesek is. Csupán baromfi eladásból több mint hatvan ezer lei folyt be!

Tanulhatnánk...!

H. Ö.

Gyümölcsfa és szőlőoltványok

legjutányosabban beszerezhetők

„TRANSYLVANIA“

Falskola és Szőlőoltványtelep, Alud, Judetul Alba.

Árjegyzék kívánatra ingyen. 3977

EGYLETI ÉLET.

A kukoricakiállítás előkészítése.

Az E. G. E. Növénytermelési és Értékesítési Szakosztálya dr. Péter Béla sz. o. elnök elnöklele alatt ülést tartott, amelyen a kukorica kiállítás rendezésének az ügyét is tárgyalta. A szakosztály a kiállítás rendezését az alább elfogadott szabályzat keretei között elhatározta. A kiállítás szabályzatát az e hó 23-i igazgató választmányi ülés is tárgyalni fogja.

A szabályzattervezetet alább közöljük:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület Növénytermelési és Értékesítési Szakosztálya által 1927. évi január hó 8., 9. és 16. napjain rendezendő I-ső erdélyrészi kukorica- és egyéb nemesített gabonavetőmag-, továbbá lencse-, borsó- és babkiállítás programja és egyéb tudnivalói.

I. A kiállítás és vásár célja.

A kiállítás célja: A kapcsolt területen termelt, első sorban a kukorica-, másodsorban egyéb nemesített gabonavetőmagvak, valamint lencse, borsó és bab féleségeinek számbavétele. Az egyes vidékekre legjobban megfelelő fajták kiválasztása. A termelési és felhasználási módok ismertetése. Az újabb termelési eljárások, gépek, eszközök, növényvédelmi szerek és szakirodalom bemutatása, az értékesítés előmozdítása.

A kiállításán csakis a kapcsolt területről kiállított termények és termékek díjazhatók. Más vidékekről bemutatottak csak oklevelet nyerhetnek.

II. A kiállítás és vásár csoportjai.

I. csoport: kukorica: II. gabonavetőmagvak; III. lencse, borsó, bab.

III. Jutalmak.

A kiállítás minden csoportjában arany, ezüst, bronz érmek, pénzdíjak és oklevelek fognak a bírálóbizottság rendelkezésére állani.

IV. Tudnivalók.

1. A kiállítás ideje, mely vásárral van egybekötve: 1927. január 8—10. napjai. Megnyitás 8-án d. e. 10 órakor.

2. A kiállítás helye: Kolozsvár, Attila-u. 10., az Erdélyi Gazdasági Egylet székházában és kertjében.

3. A kiállítás és vásár tárgyai: kukorica, tavaszi gabonavetőmagvak, lencse, borsó és bab nyersen és feldolgozott állapotban, gazdasági gépek, eszközök, anyagok, irodalmi termékek, preparátumok, tervek, növényvédelmi szerek stb.

4. Helydíjak: Alap- és falterület \square méterenként tagoknak 200 lei, nem tagoknak 300 lei. A helydíjak a bejelentés sorrendjében elégittek ki.

5. A beküldendő termény és termék maximuma 20 cső tengeri és 15—15 kg. vetőmag, daralistső. Örlemény, vagy késő áru.

6. Tűz és betörés elleni biztosítás díja minden megkezdett 1000 lei érték után 10 lei, mely összeg a bejelentéskor a helydíjjal együtt fizetendő.

7. Bejelentések 1926. december hó 15-ig a hely- és biztosítási díjakkal együtt az E. G. E. titkári hivatala (Cluj, Str. Andrei Muresan No. 10). címre küldendők be.

8. A katalógus a bejelentésekből összeállítandó. A kiállító címének és a bejelentett tárgyak felsorolásának közlése díjtalan. Az esetleg kívánt közlemények díja szavanként 5 L.

9. Hirdetés a katalógusban oldalanként 800 lei, fél oldal 400 lei, negyed oldal 200 lei, szalaghiirdetés díja 100 lei. Külső borítékoldalon 1500 lei, belső borítékoldalon és belső címlapon 1000 lei.

10. A kiállítandó tárgyak beküldési határidője január hó 1.

11. A vasúti szállítás díjának mérséklését kérte az E. G. E. a kiállításra küldendő szállítmányokra. Amennyiben az egyesület ezt a kedvezményt megkapja, az érdekelteket idejében értesíteni fogja.

12. A vasutól való beszállítást a Deutsch Testvérek szállítási vállalata (Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii, Főtér 23. sz.) vállalta el és pedig 100 kg. ként 20 lei egységáron.

13. A kiállítók jelvényei. A kiállítók, valamint alkalmazottaik állandó belépő jegyet élveznek.

14. Eladási jutalék. A kiállításon eszközölt eladás vagy felveit rendelés után az érték 2 százaléka jutalék címén a kiállítási iroda pénztárához nyugta ellenében befizetendő. Az árusítást a kiállítási iroda is elvállalja.

16. Kártérítés. A kiállított tárgyak lelkiismeretes őrzeteléséről a rendezőség gondoskodik, azokat biztosítja. A tárgyak elveszéséért és az azokban keletkező esetleges károkért úgy a szállítás, mint a kiállítás tartama alatt is a rendezőség a felelősséget a biztosító társaságra hárítja.

17. Minden a kiállítással és vásárral kapcsolatos kérdésben felvilágosítást nyújt az E. G. E. titkári hivatala (Cluj, Str. Andrei Muresan 10.)

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához ujabban a következő összegek küldettek be:

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Hopp Antal Temesvár, Tolvaly György Székelykocsárd (100 L.)

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Neményi József Hadrév, Szakál Béla Damienestl, N. Nalácsy Gejza Puj, Ambrosi Mihály Medgyes.

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Hopp Antal Temesvár, Ferenczy Géza Kékes, Neményi József Hadrév, Szakál Béla Damienestl, gr. Károlyi Gyula Mácsa, Ambrosi Mihály Medgyes.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet T. tagjaihoz!

Az E. G. E. alapszabályai értelmében az egyesületi tagdíjak január hó 1-én esedékesek. Tisztelettel felkérjük ezért az E. G. E. öszszes tagdíjfizetési kötelezettségét vállalt tagjait, hogy úgy a folyó évre esedékes tagdíjakat, mint az Erdélyi Gazda előfizetése címén megállapított évi 100 L. pótdíjat az esetleges hátralékok összegével együtt szíveskedjenek a levélbeli felszólítások bevétele nélkül jelen sorok olvasása napján beküldeni az E. G. E. titkári hivatala címére.

A tagdíjakat késedelmesen küldő tagok, a késedelem folytán kamatvesztést, a könyvelés folytán idővesztést, a felszólítás és bélyegdíj kapcsán kiadástöbbletet okoznak az anyagiakban amúgy is szűkölködő egyesületünknek.

Az aradi cukorrépatermelők nagygyűlése. Az aradvidéki cukorrépatermelők folyó hó 17-én vasárnap d. e. tartják meg szervezkedő nagygyűléstüket Aradon az A. G. E. gyűléstermében. A gyűlésen a magyar, román és sváb termelők közös szervezetbe tömörülnek formailag is, mert lényegileg eddig is egyek voltak és együttesen készítették elő a folyó évi és jövő évi collectiv termelői szerződést is, az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztályának égisze alatt. A szövetség vezetőségét is ez alkalommal fogják megválasztani, amelyben a termelők nemzetiségkülömbőség nélkül lesznek képviselve. A vasárnapi ülés tárgysorozatában 4 fontos pont szerepel. A szervezkedés kimondása, az alapszabályok elfogadása, a választások megejtése, végül a jövő évi termelői szerződés pontjainak megbeszélése. A gyűlésre a vidékről is igen nagy számba készül a gazdaközönség. Délben közeledik, d. u. pedig a termelők az új cukorgyárat fogják megtekinteni üzem közben.

Meghívó Állattenyésztési szakértekezletre. Az E. G. E. Állattenyésztési és Forgalmi Szakosztálya 1926. évi okt. hó 22-én pénteken d. u. 4 órakor Kolozsvárt az E. G. E. Attila u.

10 sz. alatti székházának üléstermében szakértekezletet tart az állattenyésztés fejlesztésének aktuális kérdéseiről, amelyre a szakosztály tagjait, valamint az érdeklődő egyesületi tagokat ezúton is meghívja.

Vegyes közlemények.

Az Erdélyi Méhész Egylet igazgatóválasztmánya Kolozsvárt 1926 évi okt. hó 23. napján, d. u. 6 órakor az egyesület Attila-utca 10. sz. alatti székházában rendes ülést tart, melyre a választmány tisztelt tagjait meghívja Kolozsvár, 1926 okt. 8. Az Elnökség.

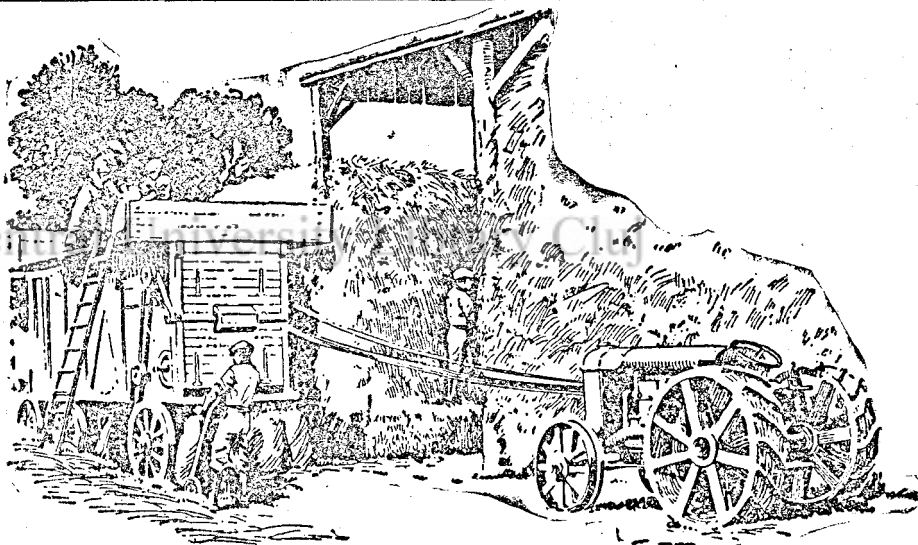
A krassószörénymegyei mezőgazdasági kamarai választást annak idején a kormány megsemmisítette. Az új választás a héten történt meg. A pártoknak sikerült a jelöltekre nézve megállapodni. A listavezető Mocsonyi Ionel, krassószörénymegyei birtokos és udvari fővadászmester volt. A listát meg is választották egyhangulag.

A külföldi valutákban való jelzálogbekelezések. A külföldi tőke bevonulásának egyik és talán legfontosabb akadálya az volt, hogy a külföldi valutákban való jelzálogbekelezéseket nem lehetett végrehajtani.

Ennek az akadálnak az elhárítása ügyében a kormány speciális gazdasági tanácsa beláthatatlan fontosságú döntést hozott. A Garoföld földművelésügyi miniszter elnöklete alatt

tartott ülésén a bizottság foglalkozott azokkal az előterjesztésekkel, amelyek az idegen állampolgárok követeléseinek külföldi valutákban való bekelezésére vonatkoznak. A bizottság megbízta Manoilescu államtitkárt a kérdés tanulmányozásával és az engedélyezés feltételeinek megállapításával.

Emelkedik a cukor ára. Értesítéseink szerint a kormány a cukor adóját, mely ma kg.-ként 1 L. 3 leire fogja felemelni. A Cukorrépatermelők Szövetsége a barcasági termelőkkel egyetértőleg illetékes helyeken eljár az idei termelésű répából előállított cukor árának felemelése érdekében abból a célból, hogy a cukorárak emelkedése nyomán a répaárak is emelkedjenek föl. A februárban kötött termelői szerződések óta történt cukoráremelkedések nyomán az idei répaárak kb. 14—15 leivel lesznek magasabbak a tavalyi áraknál, tekintettel azonban a mennyiségileg rossz termésre, a termelői költségek tetemes emelkedésére, valamint a gazdasági munkás-fuvardíjak emelkedésére, ez a répaár emelkedés igen mérsékeltnek mondható. Mindezen nehézségek dacára, a cukor és a répaárakat emelni nem sikerült. Ennek oka kb. abban rejlik, hogy a kormány már a Szövetség eljárása alkalmával tervbe vette az adó felemelését és sokallotta volna valószínűleg azt, hogy a termelési költségek emelkedése folytán indokolt áremelések és a cukoradó emelése egyidőre essenek és egyszerre 4—5 leivel emeltesék a cukor ára. Reméljük azonban, hogy a kormány rövidesen befogja látni, hogy

A TERMÉS BETAKARITÁSA

gyerekjáték a Fordson traktor segítségével. De ugyanazt a Fordson traktort nemcsak vontatóerő gyanánt használhatja fel, hogy a gabonáját a mezőről a csűrbe hordja, hanem stabil erőforrásként is, hogy mezőgazdasági gépeit a cséplésnél és őrlésnél hajtsa. A munka és időmegtakarítás oly rendkívüli, hogy a Fordson traktor csekély beszerzési költségét rövid idő alatt busásan behozza. Haladéktalanul magyaráztassa meg és mutattassa be magának a legközelebbi Fordson képviselő által Önre nézve minden költség vagy kötelezettség nélkül mindazokat a munkákat, melyeket a Fordson traktor el tud végezni.

Fordson

A Ford Motor Company gyártmánya

Látogassa még ma meg az országban lévő számos képviselőink egyikét!

a termelők nagy erőfeszítések árán tudják csak biztosítani a belföldi szükséglet előállítását és ezt rövidesen honorálni fogja azzal, hogy a cukorárakat, amelyekkel kapcsolatosak a répa-beváltási árak is, felfogja emelni, úgy, hogy a termelők is megkapják számításukat.

Műtrágyatelep Petrozsény mellett. Még a tavaly megemlékeztünk arról, hogy Petrozsény közelében óriási mennyiségű guanora találtak a havasok barlangjaiban. Ennek kitermelésére eddig vállalkozó nem akadt. Most alakult Ernest Konka és Trs. Vulkán székhellyel „Cioclovina” cég alatt egy 3 milliós közkereseti társaság, mely hozzáfogott a nagyértékű guano telepek kitermeléséhez. Ezt a guano anyagot volt alkalmunk természetben látni. Ma agyagszerű formában áll rendelkezésre, a gazdaságban való használhatóságához vagy szárítására, vagy felhígítására lesz szükség, mert agyagszerű állapotában egyenletes elterítése lehetetlen. Egyébként a gazdaságokban eddig végzett kísérletek igen jó eredménnyel jártak.

Háromszékvármegye állattenyésztési bizottsága folyó évi október 3-án Sepsiszentgyörgyön állatvásárral egybekötött tenyészállatkiállítást rendezett. A kiállítás költségeire és pénzbeli jutalmakra a földművelésügyi minisztérium 10,000 lejt, a vármegyei állattenyésztési alap pedig 40,000 lejt utalt ki. A földművelésügyi miniszterium a pénzen kívül arany-, ezüst- és bronzérmeket és elismerő okleveleket bocsátott a bizottság rendelkezésére. A kiállításra hozott állatoknál az előbbi évek eredményével szemben haladás volt észlelhető, különösen a felhajtott csikó- és sertésállományánál. A kiállításon az apró állatok is szépszámban voltak.

Csikvármegye állattenyésztési bizottsága folyó évi október hó 3-án Gyimesbükkön tenyészállatkiállítást rendezett. A részvétel a kiállításon meglehetősen gyenge volt. Minőségileg is, számbelileg is a lovak voltak legjobban képviselve 63 állattal, Sertés csak 8 volt kiállítva. Díjazásokra kiosztottak 1 arany-, 1 ezüst-, 1 bronzérmeket és 21,900 lej készpénzt.

A szentgericzei Gazdakör folyó évi október hó 17-én (vasárnap) GAZDANAPOT rendez, az alábbi programmal. Délelőtt: 1. Reggel 8 óraker állatkiállítás szakelődással. Kiállítva lesznek bikák, tehének és üszők. 2. 9 óraker versenyszántás szakelődással. 3. 10 óraker istentisztelet. 4. 11 óraker a termény- és háziipari kiállítás megnyitása és megtekintése. 5. Fél 12 óraker gazdaértekezlet. 6. 1 óraker közebed a papi udvaron. Délután: 4 óraker az unitárius egyházközség kulturházának felszentelésével kapcsolatos dalosünnep. Este: Táncmulatság. Vendégek és fogatok elszállásolásáról gondoskodva van!

A „Fauna” kisállatkiállítása Kolozsvárt. A „Fauna” kisállattenyésztő társaság folyó évi október 24-ikén Kolozsvárt a városi Strandfürdő telepén háromnapos kisállatkiállítást rendez. A kiállítással kapcsolatosan rendőrkutya- és műkotorékversenly is lesz.

P I A C.

Megkezdődött a dióvásárlás. Az exportörök megkezdették az idei termésmű dióvásárlását és pedig 17—18 L. kg.-kénti kezdő áron. Bár a fuvar és a vám költségek drágították az árut, ennek dacára Franciaország amerikai tansitóra jól fizeti az árut. A tavalyi 22—24 leies árakkal szemben a mostani árak alacsonyabbnak mondhatók.

Gabonapiac. A gabonakivittel Erdélyből majdnem teljesen szűnetel. A gabonárak Erdélyben métermázsánként ab feladóállomás: buza (szokvány) 770—780, rozs 520—560, sörárpa (háromszéki) 560—580, takarmányárpa 480—500, zab 410—420, tengeri 520—530.

A heremagpiacon a kereslet hirtelen megélénkült, az árak emelkedtek. Arankamentes

heremag kg.-ja 55—66 lej, kisarankásé 55 lej, nagyarankásé 50 lej körül mozgott. Az árirányzat emelkedő. Az E. G. E.-nek a heremagkészletekre irányuló akciója kedvezőmederben halad. Mint értesülünk az előlegnyújtást a szolidabb, tőkeerős bevásárlók közül szintén megkezdették. Mindenesetre ki kell tartani a gazdáknak szívoan az emelkedő irányzat mellett.

Borarak. Az idei szőlőtermést illetőleg a beérkező jelentések szerint az eredmény néhol csak 8—10%-ka a múlt évinek, így Szatmár- és Szilágyvármegyékben a termés mennyiségileg nagyon gyenge. Tasnád vidékén, hol több ezer hold szőlő van, alig lesz valami termés. A biharmegyei Érmellék úgy mennyiségileg, mint minőségileg jobb. A beállott meleg napok következtében a termés minőségileg sokat javult. A vételek még nem indultak be. Az E. G. E. Szőlészeti és Borászati Szakosztálya — tekintettel a belföldi kereslet lanyhaságára — külföldi bizományosok és exportörök figyelmét felhívta a gazdák kezében levő nagyobb készletekre.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA; szavanként 4 lej. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lej.

Egy egészen új 17 soros „Unicum Drill” vetőgép jutányosan eladó. Értekezhetni 341 és 536 telefon. Megtekinthető Attila-u. 10. Egy lovas féderessztráfszeker szintén ott jutányos áron eladó. 3962.

Földművelés iskolát végzett, 16 évi gyakorlattal bíró, 43 éves, keresztény, családos egyén, képzettségének ujévi belépésre megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalba. 3974.

Veszek 200 drb. tovább tenyészítésre alkalmas czi-

gálya vagy racka anyajuhát. Temesváry, Ozun (Tréscsaune). 3975.

Eladó, vagy kiadó kolozsváron a Szentgyörgy-hegy alatti térségben 10 kath. hold szántó. Cím: Török, Attila-utca 10.

Eladó Titan-tractor és 34 átvészelt 1 prima mangalca koca. Felszeghy gazdaság Cipau. 3980.

Bánáti viszonyokat alaposan ismerő, szerényebb igényű gazdatisztet keresünk. Cím a kiadóban. 1540

ODVOSI 3. SZÁMU

ŐSZI BUZA

eredeti nemesített, bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek kiválóan ellentálló vöröskalászu buza fajta vetőmagja megrendelhető a nemesítő: 3942

Dr. Konopi Kálmán gazdaságában

Odvoson, u. p. Conop, Arad megye.

Gyümölcsfákat,

gyümölcsfaanyagokat, díszfákat, díszcserejéket, fenyőket, rózsákat, eperpalántákat, spárgagyökereket, szőlőültványokat, alanyveszszőket, stb. szállítanak a legjobb minőségben

Ambrosi, Fischer és Társai

Falshokák és szőlőültványtelepek R.-T. Alud-Nagyenyed. Árjegyzék hivatalra ingyen. 3970

Rentkedvelők, szőlő és földbirtokosok!

Ha olcsó és megbízható, elsőrendű, fajtisza, betegségmentes, gyümölcsfákat, vadoncokat, rózsafákat és szőlőültványokat óhajtának, forduljanak hozzánk teljes bizalommal.

3979

Árak a következők:

Szép erőteljes koronás gyümölcsfák drb. — — — — — 60—76 L.
1—2 éves vadoncok 1000 drb. 1500—2000 L.
Rózsafák darabja — — — — — 30—60 L.
1.-a szőlőültványok 1000 drb. 6500—7000 L.

Kérjenek árjegyzéket és ültessenek öszszel, mert a fogamzás biztosabb.

„TRITEANU”

gyümölcsfaiskola és szőlőültvány telep Rázboieni—Cetate Jud. Turda.

!MEZŐGAZDÁKNAK!

Hernyóenyv „HÖCHST”. Száraz vetőmagcsávázó „TILLANTIN”, Nedves vetőmagcsávázó „TILLANTIN” — „ZELIO” patkányirtó mérég, „ZELIO” egérintő mérég-szemcsék. NITROGÉNTRÁGYÁK mint kénsavas ammóniak, „LEUNA” salétrom és Harnstoff. Továbbá a világhírű Bayer-féle „CERTAN” poloskairtó szer.

Kapható minden mezőgazdasági üzletben, drogériában stb. — Ha nem volna raktáron, úgy forduljon alábbi címhez:

ROMANIL Rt.

Timișoara, Bánáti-ház 3949

Képviselők: W. Weinrich et Ing. Zapfe Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs. Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király-tér) 7. sz.

Alaptőkéje: 25.000,000 Tartalékok: cca 24.200,000 Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetei: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya. — Áruraktáral a vasuti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindentéle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely. 3905

Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptára

az 1927. évre

jelenleg munkában van. A naptár kizárólag gazdaérdekeket szolgál! A szövekezzeti eszme igaz hirdetőjel Kis- és nagy gazdáknak kalauza, tanácsadója! Unatkozóknak szórazkozlatója! Gazdának, kertésznek, szőlésznek, borásznak, erdésznek, méhésznek nélkülözhetetlen!

Hirdetéseket felvesz és előfizetéseket elfogad Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptárának szerkesztősége és kiadóhivatala. Cluj-Kolozsvár, Attila ucca 10.

3947